

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”
„Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Dobre praktyki-u sąsiada za miedzą

Stowarzyszenie „WIR” -Wiejska Inicjatywa Rozwoju zgodnie z podpisaną umową nr WPROW-FV/17/2021 na operacje w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich pn. „Dobre praktyki u sąsiada za miedzą” , zorganizowało w dniach **28.06-01.07.2021** r wyjazd studyjny do województwa lubuskiego. Partnerami projektu byli: **Stowarzyszenie „Lider Pojezierza, Stowarzyszenie „SIEJA”, Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach.**

Celem operacji było zwiększenie wiedzy 24 uczestników na temat projektów, które wpłynęły na rozwój gospodarczy obszaru wykorzystując naturalny potencjał środowiska, zasoby kulturowe, a także projektów, które wspierały proces aktywizacji mieszkańców, promocję obszaru.

Operacja miała charakter edukacyjny związany z tematyką dobrych praktyk, które są zgodne z obowiązującym prawem, powtarzalne, realistyczne, mają znamiona innowacyjności, są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Operacja była również działaniem na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla LGD, ponieważ wymiana doświadczeń, operacji realizowanych w różnych regionach przez różne LGD jest wartością dodaną. Pokazane inicjatywy mogą być godne do naśladowania ich.

Uczestnikami wyjazdu studyjnego byli przedstawiciele lokalnych grup działania z województwa zachodniopomorskiego w szczególności pracownicy biur LGD, przedstawiciele Zarządu, Rady. W ramach wyjazdu studyjnego uczestnicy poznali przykłady Dobrych Praktyk w szczególności dofinansowanych ze środków unijnych. Pozyskanie wiedzy o dobrych praktykach w województwie lubuskim pozwoli odpowiedzieć na pytanie w jaki sposób lokalne dziedzictwo czy to przyrodnicze, czy historyczno-kulturowe może w sposób zintegrowany wpłynąć na rozwój turystyki, a co za tym idzie gospodarczy obszaru, może stworzyć ciekawą ofertę zarówno dla mieszkańców województwa jak i przyjezdnych gości spoza obszaru. W ramach programu wyjazdu studyjnego poznaliśmy następujące przedsięwzięcia:

Miasto - twierdza Kostrzyń - to prężnie rozwijające się miasto o średniowiecznym rodowodzie przestało istnieć w marcu 1945 roku, działania wojenne spowodowały spalenie i zniszczenie miasta w 90%. Serce miasta tj Starówka z zamkiem wybudowanym przez margrabiego Jana Kostrzyńskiego, ratuszem, rynkiem , kościołem, starymi kamieniczkami nigdy nie zostało odbudowane. Chodząc z przewodnikiem (zachęcamy do tej formy zwiedzania) musimy uruchomić wyobraźnię, tylko na starych zdjęciach widzimy co było w danym miejscu. Obecnie chodzimy po starym bruku, widzimy zarysy budynków, schody donikąd , resztki terakoty w budynku mieszkalnym, nazwy ulic. Zachowała się część twierdzy Kostrzyń, która jest sukcesywnie odrestaurowywana, a w bastionie Filipa dzięki środkom krajowym, unijnym i własnym lokalnego samorządu powstało bardzo ciekawe muzeum, które prezentuje historię miasta i twierdzy.

Pałac i folwark w Brzeźnicy koło Krosna Odrzańskiego to dawna posiadłość ziemska w skład której wchodził folwark, park dworski pałac w z 1908 roku i ponad 600 ha gruntów rolnych. Całość przetrwała II Wojnę Światową, a pałac był użytkowany do 2007 roku przez Dom Pomocy Społecznej dzięki temu zachował się w dość dobrym stanie. Obecni właściciele otrzymali **dofinansowanie ze środków unijnych z PROW na lata 2014-2020** i w dwóch obiektach folwarku prowadzą działalność hotelowo-gastronomiczną. Jako goście hotelowi mieliśmy okazję zwiedzić pałac. Wszystkich zachwylił rozmiar pomieszczeń, piękna stolarka, terakota, freski na ścianach, kasetonowe stropy, kominki oraz piece, elementy te są oryginalnym wyposażeniem obiektu.

Zabytkowy kościół w Klępsku - niewielka wieś w gminie Sulechów przyciąga tysiące turystów z Polski i zagranicy, posiada jedno z najpiękniejszych arcydzieł architektury sakralnej w Europie Zachodniej. Kościół to unikalny zabytek protestancki z autentycznym renesansowym wystrojem wnętrza. Oprócz bezcennego wyposażenia np. ołtarza gotyckiego z XIV wieku pokryty jest polichromią, aż z 117 obrazami biblijnymi. Kościół w 2017 roku uzyskał status „Pomnika Historii”. Byliśmy pod wrażeniem współpracy Rady Parafialnej i Proboszcza w jaki sposób promują i przyjmują turystów. W kościele prezentowany jest film, który w sposób przystępny i wyczerpujący opisuje historię i wyposażenie kościoła, po filmie można kościół zwiedzić, są bilety, widokówki, magnesy, ulotki. Zebrane środki finansowe przeznaczane są na prace konserwatorskie, a to studnia bez dna. Jest to sposób godny do naśladowania przez nasze parafie, przecież w naszym województwie również są ciekawe obiekty zabytkowe np. kościół w Wysiedlu, Jamnie, Sownie, Marianowie itd.

„Winnica pod wieżą” położona jest w gminie Dąbie ok. 20 km od Zielonej Góry. Nazwa pochodzi od wybudowanej wieży widokowej, w której mieszczą się również eksponaty związane z produkcją wina. Winnicę prowadzą Państwo Anna i Andrzej Kurpiel, którzy jak opowiadają zmienili swoje życie diametralnie. Zauroczeni działką położoną nad stawem w pobliżu lasu postanowili sprzedać dobrze prosperującą firmę, zamknąć sklep i na powierzchni ok. 2 ha założyć winnicę. Wszystkiego musieli się nauczyć, gdyż prowadzenie winnicy i produkcja wina wymaga gruntownej wiedzy i doświadczenia. Winnica została założona w 2015 r, dominującym szczepem jest Riesling w towarzystwie Chardonnay, Regenta, Solarisa. Na nasze pytanie gdzie właściciele sprzedają swoje wino dowiedzieliśmy się, że na największym w Polsce święcie „Winobranii” w Zielonej Górze, które odbywa się co roku w pierwszej połowie września i we własnym gospodarstwie. Każdy turysta może kupić wino bezpośrednio z winnicy. Gospodarze prowadzą także gospodarstwo agroturystyczne, jeżeli ktoś kocha ciszę, piękne okolice, aktywny wypoczynek i dobre wino na pewno będzie zadowolony z pobytu w tym urokliwym miejscu. Okolice Zielonej Góry od czasów średniowiecza słynęły z uprawy winorośli i produkcji wina. Są tu dobre warunki glebowe i klimatyczne, które służą uprawie winorośli. Obecnie w regionie działa ok. 40 winnic, ale ich powierzchnia w dalszym ciągu nie pokrywa tej z okresu międzywojennego.

„Wesoły Ogród” – właściciele w miejscowości gminnej Dąbie (pow. Krośnieński) prowadzą Centrum Ogrodnicze, restaurację, noclegi, swoją ofertę noclegową poszerzyli po otrzymaniu **dofinansowania z PROW na lata 2014-2020 na dwa domki**. Domki o wysokim standardzie są dostępne przez cały rok, położone nad stawem. W restauracji uczestnicy wyjazdu studyjnego jedli obiad. Dofinansowanie z PROW na lata 2014-2020 otrzymał także **Pawilon gastronomiczny** w Kostrzyniu, który uczestnicy zwiedzili w pierwszym dniu.

„Anielskie Ogrody” to gospodarstwo ekologiczne położone w Budachowie gmina Bytnica powiat krośnieński”. Właściciele prowadzą ekologiczny ogród w którym uprawia się warzywa, kwiaty, zioła na potrzeby rodziny. Rośliny uprawiane są na rabatach wyniesionych, w balotach, stosowane są różne ściółki, komposty. Nie jest to ogród „ jak spod igły”, gdyż rosnące chwasty odgrywają swoje znaczenie np. są schroniskiem dla jeży naturalnych wrogów drobnych gryzoni, pędraków, larw, kwitnąca pokrzywa to niezbędna żywicielka motyli- zapylaczy roślin uprawnych, spróchniałe pnie dębów to siedlisko larw jelonka rogacza, który w dużym stopniu został wytępiony w Polsce, o tym wszystkim dowiedzieliśmy się na warsztatach ekologicznych. Gospodarstwo jest samowystarczalne, wszystkie zebrane płody są zagospodarowane najczęściej w postaci suszu. Właściciele prowadzą warsztaty dla dzieci i dorosłych ucząc i pokazując jak w sposób zrównoważony, w zgodzie z naturą można prowadzić ogród. Państwo Kamila i Bogdan Kasperscy są laureatami wielu nagród, w tym roku są laureatami „Rural Inspiration Awards 2021” konkursu pod Patronatem Komisji Europejskiej. Państwo Kasperscy należą do Parafialnego Zespołu Ekologicznego w Bytnicy, gdzie propagują zakładanie ogrodów społecznych. W tym momencie warto wspomnieć o samej gminie Bytnica. Ta słabo zaludniona gmina (ok.2,5 tys mieszkańców) słynie z największego rykowiska jeleni w Europie, na jej terenie położony jest Gryżyński Park Krajobrazowy, a przez urokliwe miejsca wiodą trasy rowerowe.

Gospodarstwo agroturystyczne „Cztery pory roku” położone jest w miejscowości Brzózka w gminie Krosno Odrzańskie. 24 hektarowe gospodarstwo specjalizuje się w hodowli konika polskiego. Właściciele dwukrotnie skorzystali z dotacji unijnych. W latach 2007-2014 otrzymali dofinansowanie w ramach **PO”RYBY” na utworzenie Izby Pamięci**. W starej chacie gromadzony jest sprzęt domowy, meble charakterystyczne dla XIX i XX wieku. W okresie 2014-2020 otrzymali kolejną dotację tym razem z **PROW na lata 2014-2020 na adaptację Sali wykładowej wraz z zapleczem sanitarnym**. Prowadzone są tutaj warsztaty dla dzieci np. z pieczenia chleba, pizzy, rękodzielnicze itp. Gospodarstwo posiada piec do pieczenia chleba i piec do pieczenia pizzy, świadczy także usługi agroturystyczne.

Zamek piastowski w Krośnie Odrzańskim - zamek został wybudowany w XIII wieku przez Piastę Henryka Brodatego, który poślubił Jadwigę Śląską wyniesioną przed ołtarze zaraz po jej śmierci. Aż do czasów Henryka XI należał do linii głogowskiej Piastów Śląskich, po wygaśnięciu bezpotomnej linii Piastów na mocy umowy małżeńskiej przechodzi pod panowanie Brandenburgii. W XVI w. był siedzibą wdów po elektorskich brandenburskich, za czasów pruskich zamek zamieniono w koszary wojskowe. W czasie II Wojny Światowej cała dzielnica wraz z zamkiem spłonęła. Pod koniec XX wieku dzięki lokalnym władzom i miłośnikom historii Krosna Odrzańskiego pozyskano środki w tym z UE na renowację tego obiektu(**Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006, Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020**). Część zamku odbudowano i powstało muzeum historii miasta i tego obszaru. Dowiedzieliśmy się, że **Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego** dofinansuje zachodnie i północne skrzydło zamku. To dobra informacja dzięki tym środkom powstanie perełka w województwie lubuskim.

Mieliśmy również spotkanie z zaprzyjaźnionymi LGD gdzie dowiedzieliśmy się o projektach realizowanych na ich obszarze. LGD Zielona Dolna Odry i Warty od 2006 r. pozyskuje środki norweskie i unijne na projekty ratujące gatunki ptaków, którym grozi wyginięcie np. rybitwa rzeczna, ostrygojady (tzw. „pływające wyspy”), rybitwa błotna (Maty dla bagiennych rybitw). **Projekt pn.” Ochrona lęgów fauny ptaków w Dolinie Odry poprzez tworzenie miejsc gniazdowych**

zapewniających bezpieczną inkubację i wyprowadzenie potomstwa” uzyskał dofinansowanie z PO Infrastruktura i Środowisko. W ramach projektu nie tylko buduje się bezpieczne miejsca do lęgowiska, ale prowadzi się szczegółowy monitoring, dzięki temu wiemy o ile wzrosła liczba ginących gatunków. Projekt ten wymaga ogromnego zaangażowania członków LGD, pracowników biura, Zarządu i całej rzeszy wolontariuszy. Byliśmy pod wielkim wrażeniem, „wielki szacun” za ratowanie ptaków i środowiska przyrodniczego. LGD „Zielone Światło” to najmniejsza grupa w województwie lubuskim, realizują wiele projektów, część z nich zobaczyliśmy osobiście. Podobał się nam także projekt w Krośnie Odrzańskim, gdzie oznaczono szlak najcenniejszych, najciekawszych miejsc w mieście, niestety II Wojna Światowa dokonała zniszczenia miasta i niektóre obiekty możemy tylko zobaczyć na przedwojennych zdjęciach.

Dzięki realizacji operacji „Dobre Praktyki u sąsiada za miedzą” poznaliśmy wiele niezwykłych miejsc i ludzi, dzięki niewielkiej odległości zawsze możemy podjechać, zobaczyć te projekty, a tym samym zwiększyć naszą wiedzę o najbliższym sąsiedzie Województwie LUBUSKIM.

Małgorzata Krysiak

Zdjęcia Zbigniew Gruszczyński